

ПРО ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ І ДОСВІД ПРОЕКТУВАННЯ КІНОТЕАТРІВ У СТРУКТУРІ ТОРГОВЕЛЬНО-РОЗВАЖАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ (НА ПРИКЛАДІ М.АСТАНА)

В роботі наводиться короткий аналіз теоретичних основ і досвіду проектування кінотеатрів в структурі торгово-розважального комплексу (на прикладі м.Астана).

Ключові слова: кінотеатри, торгово-розважальні комплекси, теоретичні основи, досвід проектування.

ВСТУП. Кінотеатри, які еволюціонували від невеликих будівель з моноекранами до сучасних кінокомплексів та пережили на своєму шляху періоди популярності й занепаду відвідуваності, на сьогодні є високотехнологічними об'єктами архітектурної творчості. У період розбудови колишньої радянської країни проектуванню кінотеатрів було присвячено низку публікацій, серед яких слід виділити видання Академії архітектури СРСР «Архитектура кинотеатров» [1], в якому детально висвітлений досвід проектування й будівництва кінотеатрів у СРСР, їх типи і проблеми розвитку на той час. Актуальним залишається і видання німецького автора Пауля Боде «Современные кинотеатры» [2], де докладно представлено різновиди кінотеатрів, їх складові, приклади будівництва й облаштування таких об'єктів. А також дослідження Калінцева В. А. [3], де представлено взаємозв'язок між глядацькою залогою та потоком людей. Слід відмітити також роботи Е. Нойферта [4], О. Хомякова [5], М.Савченка [6], сучасних науковців, які досліджують проблематику, пов'язану з історією формування даних об'єктів - О.Ковпак, Л.Шевченко [7], сучасним їх функціонуванням – Н.Бородченко [8], І.Романюк [9] та інших. Порівняно широко ознайомитися з архітектурними рішеннями сучасних кінотеатрів у світі можна завдяки глобальній електронній мережі чи використовуючи окремі інформаційні електронні джерела. Характерним є те, що у ході проектування сучасних кінотеатрів важливу роль відіграють особливості їх експлуатації. Дані об'єкти, в залежності від взаємодії з середовищем, поділяються на кінотеатри у відкритому міському або заміському середовищі (на узбережжі, на воді, на дахах хмарочосів тощо) та у закритих приміщеннях. Сучасним кінотеатрам, як правило, притаманні рішення в руслі інноваційного дизайну з врахуванням ергономічних вимог та технологічних досягнень.

На сьогодні відпрацьованими є основні етапи проектування такого роду об'єктів, які запропоновані фахівцями Науково-дослідного та проектно-інвестиційного центру будівельних конструкцій [10]. 1.Складання бізнес-плану, розрахунок окупності. 2. Зонування і розробка планів кінотеатру, мультиплекса чи розважального комплексу загалом. 3. Кінотехнологічне проектування, основна задача якого — розрахунок геометричних параметрів майбутньої кінозали у відповідності з рекомендаціями SMPTE EG 18-1994 (Society Of Motion Picture And Television Engineers) та вітчизняними ОСТ 19-154-2000 «Кінотеатри і Кіноустановки. Технологічні параметри глядацьких залів». 4. Розрахунок архітектурної і електроакустики приміщення кінозали, де за допомогою програм комп'ютерного моделювання забезпечується оптимальний рівень реверберації (Rt60) та високий коефіцієнт розпізнавання мови та музичних сигналів. 5. Розрахунок звукоізоляційних конструкцій кінозалів. 6. Відпрацювання дизайну інтер'єрів кінотеатру. 7. Проектування, постачання і монтаж систем звукопідсилення. 8. Проектування, постачання і монтаж систем кіно- і відео-проекції. 9. Інтер'єрне та спеціальне освітлення, системи управління. 10. Розміщення, постачання і монтаж крісел. 11. Гарантійне і післягарантійне обслуговування. Даний алгоритм можна, з врахуванням окремих специфічних умов, використовувати для вирішення завдань з проектування кінотеатрів і в інших країнах, в т.ч. і в Республіці Казахстан.

ОСНОВНИЙ МАТЕРІАЛ. Серед законодавчої та нормативної літератури, де регламентуються основні вимоги до проектування кінотеатрів у дані країні, можна виділити Закон Республіки Казахстан від 16 липня 2001 року № 242-ІІ «Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан (с изменениями и дополнениями по состоянию на 28.10.2015 г.» [11], а також набір нормативних документів (табл.1).

Вивчення вихідних даних, ретельне ознайомлення із середовищем, яке вже існує (до якого слід вставити кінотеатр), засвідчило про наявність переліку певних умов і обмежень, які слід врахувати в процесі проектування даного об'єкту. Тобто, завдання, яке отримали фахівці ТОВ «Група компаній СП», було не стандартним і полягало у формуванні кінотеатру фактично у структурі діючого торговельно-розважального комплексу «Євразія», який відкрився 15 років тому і поступово розширює свої площі в межах кварталу [12,13,14]. Даний об'єкт розташований у центрі найбільш густонаселеного району, де мешкає близько 44% населення міста Астана і має досить розвинену об'ємно-просторову структуру (рис.1). Крім торгівельних площ даний комплекс включає дитячий розважальний парк, льодовий каток, різноманітні ресторани, кафе і фаст-фуди. Також там проводяться численні тематичні свята, акції, лотереї тощо.

Таблиця 1.

Окремі нормативи республіки Казахстан, які можна використовувати при проектуванні кінотеатрів.

Шифр	Назва документу
СН РК 1.02-03-2011	«Порядок разработки, согласования, утверждения и состав проектной документации на строительство»
ГОСТ 21.101-97 (межгосударственный стандарт - СПДС)	«Система проектной документации для строительства. Основные требования к проектной и рабочей документации»
СНиП РК 3.02-02-2009	«Общественные здания и сооружения»
СНиП РК 3.01-01 Ас-2007	«Планировка и застройка города Астаны»
СНиП РК 3.02-20-2004	«Культурно-зрелищные учреждения»

Рис. 1. Структура торговельно-розважального комплексу «Євразія» (за матеріалами компанії-забудовника).

Процес проектування кінотеатрів, які входять до складу торгових комплексів, зазвичай має певні особливості. Дані питання висвітлені у виданнях та нормативних документах, що вказані вище, а також в інших джерелах, як наприклад [15]. За доцільне вважається їх одночасне проектування. При цьому слід організувати розподіл потоків покупців та глядачів, забезпечивши їх мінімальний перетин, а значить комфортність для відвідувачів загалом. Також слід передбачити відсутність «мертвих зон», куди не потрапляє певна кількість людей взагалі. А також, що досить важливо, забезпечити розподіл шляхів їх евакуації. Загалом, в такому середовищі, кінотеатр має стати функціонально, планувально та композиційно невід’ємною складовою частиною діючого великого комплексу.

Якщо говорити конкретно, то слід було поєднати новий кінотеатр переходом із діючими приміщеннями будівлі «ICE CLUB», максимально зберегти ємність автомобільної стоянки, що знаходиться в межах кварталу і примикає до вказаної вище будівлі та ТРЦ «Євразія -3», а також забезпечити композиційну єдність кінотеатру з діючими будівлями комплексу, а саме – із образним вирішенням в першу чергу ТРЦ «Євразія – 3» (рис.1,2).

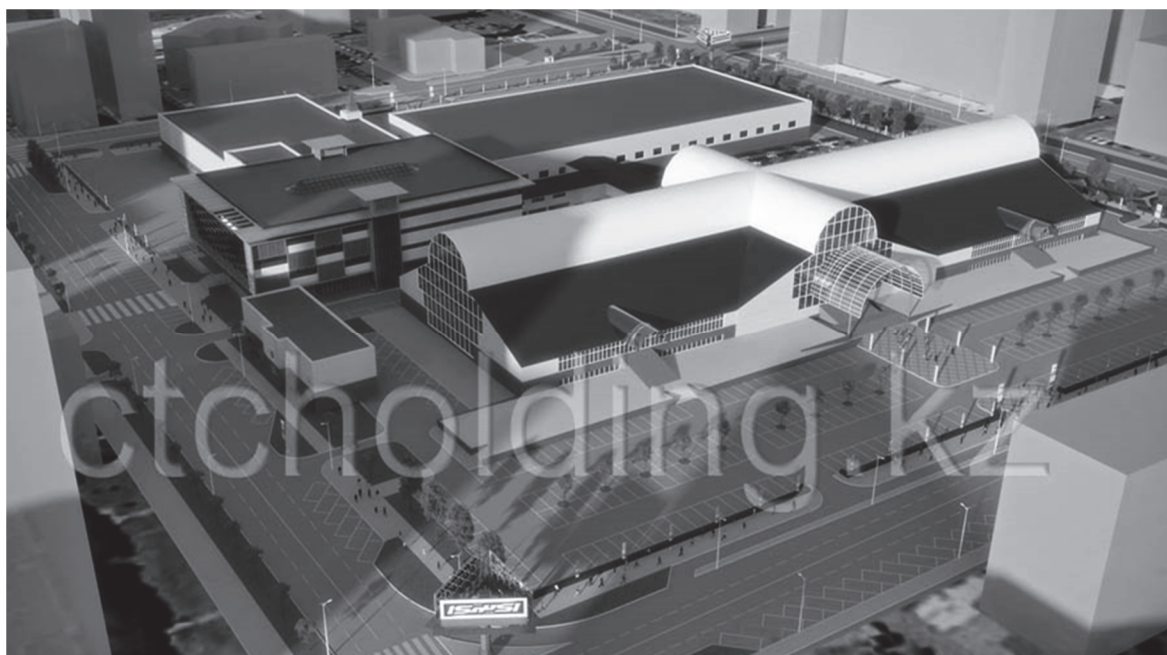

Рис.2. Загальний вигляд торговельно-розважального комплексу «Євразія»
(за матеріалами компанії-забудовника).

Проектними групами ТОВ «Група компаній СП» було запропоновано три варіанти вирішення даного питання.

Варіант 1. Кінотеатр пропонується розташувати на другому поверсі над відкритою автостоянкою, яка з'єднана ліфтом з фойє кінотеатру (рис.3).

Рис.3. План другого поверху кінотеатру у складі торговельно-розважального центру «Євразія-4» (проектна пропозиція №1).

Кінотеатр має окремий вхід з площі торговельно-розважального центру та водночас поєднаний переходом з приміщеннями будівлі «ICE CLUB». Вестибюльна група містить гардероб та каси, у фойє присутні елементи фаст-фуду, кожен кінозал має два евакуаційних виходи, що поєднані між собою кулуарами та виходять на евакуаційні сходи. Кінотеатр вміщує 6 глядацьких залів, два з яких передбачається запроектувати з 4D атракціонами з використанням відповідного обладнання: масиви з 4-х спарених активних крісел Simuline 4DChair, панелі спецефектів Simuline 4DEffectBar, стробоскопи StrobeATOMIC 3000, генератори туману SimulineFog, Simuline 4DFan тощо. Завдяки використанню ліфтів, виділених місць в кінозалах та запроектованих відповідних санітарних приміщень враховані потреби мало мобільних верст населення. Образне рішення будівлі відповідає характеру існуючої забудови та утворює з торговельно-розважальним комплексом єдиний містобудівельний композиційний ансамбль (рис.4).

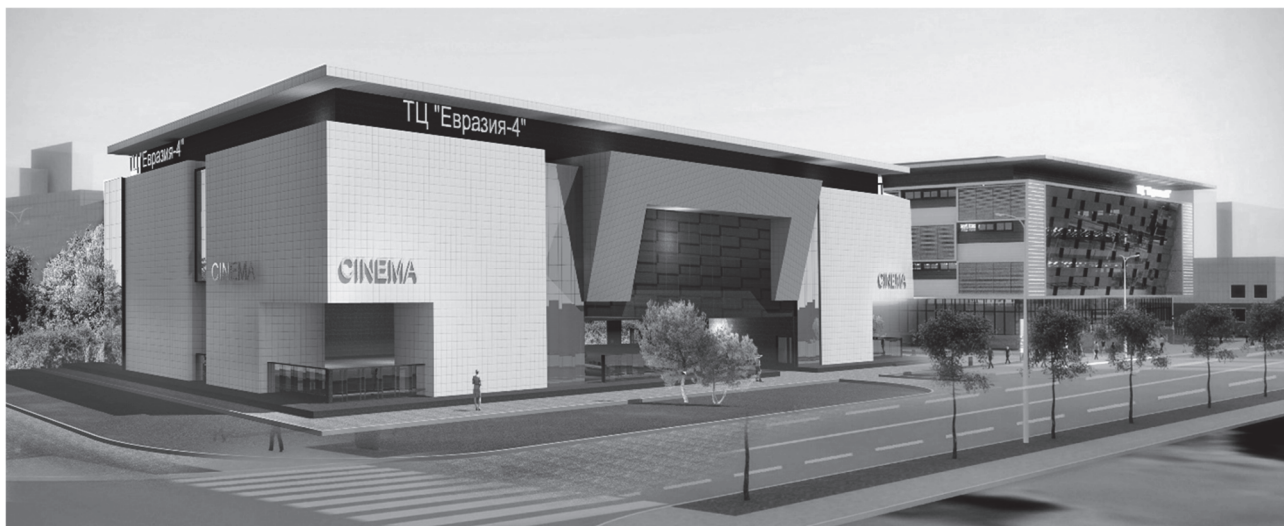

Рис.4. Загальний вигляд об'єкта в середовищі оточуючої забудови (проектна пропозиція №1).

Варіант 2. Кінотеатр, поєднаний переходом з приміщеннями будівлі «ICE CLUB», пропонується розташувати на другому поверсі над відкритою автостоянкою, яка з'єднана ліфтом та сходами з фойє кінотеатру (рис.5).

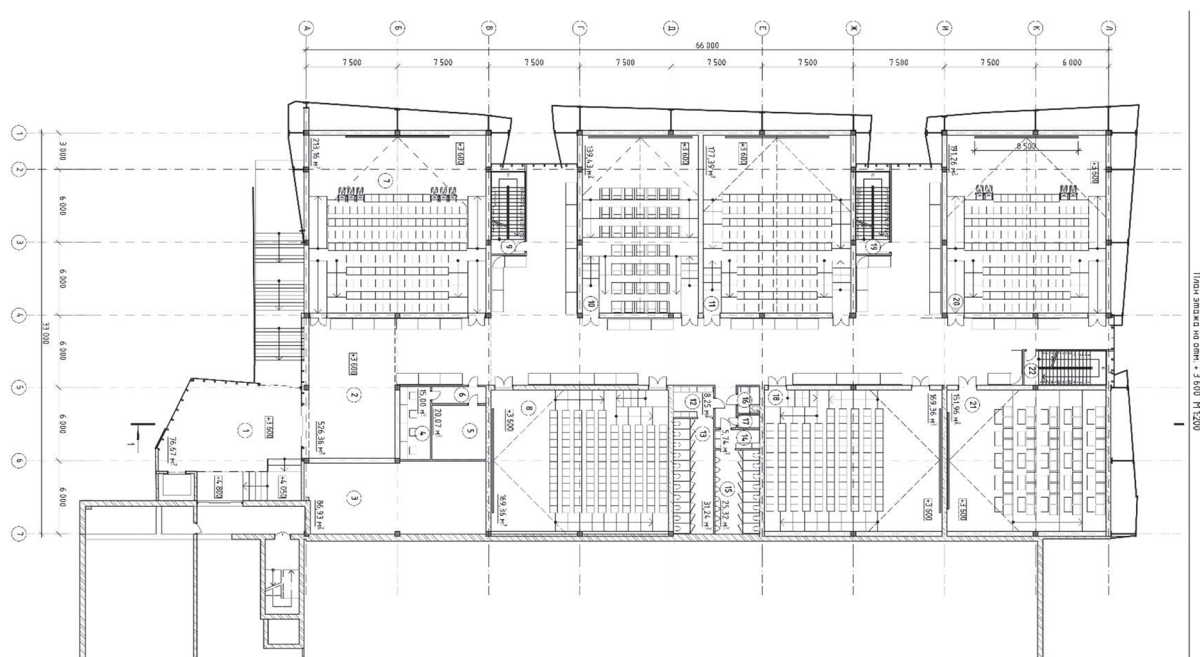

Рис. 5 План другого поверху кінотеатру у складі торговельно-розважального центру «Євразія-4» (проектна пропозиція №2)

Кінотеатр має головний вхід з площі торговельно-розважального центру та додаткові три входи з автостоянки, що розміщена на першому поверсі. Вестибюльна група представлена гардеробом та касовими приміщеннями. У

кінотеатрі передбачено 7 глядацьких залів, 2 з яких – 3D, та 1 зала – для VIP. Кінотеатр має просту планувальну структуру, композиційною основою якого є фойє, що обладнане місцями для відпочинку та очікування сеансів. З кожного кінозалу передбачено по два евакуаційні виходи до приміщення фойє.

Образне вирішення будівлі кінотеатру виконане з використанням фасадних перфорованих систем (рис.6), що мають ряд вагомих переваг, а саме: легкість конструкції, захист приміщень від перегрівання, сучасний привабливий вигляд.

Рис. 6 Загальний вигляд об'єкта (проектна пропозиція №2).

Варіант 3. Кінотеатр, поєднаний переходом з діючими приміщеннями будівлі «ICE CLUB», пропонується розташувати на другому поверсі над відкритою автостоянкою, яка з'єднана сходами з фойє кінотеатру (рис.7).

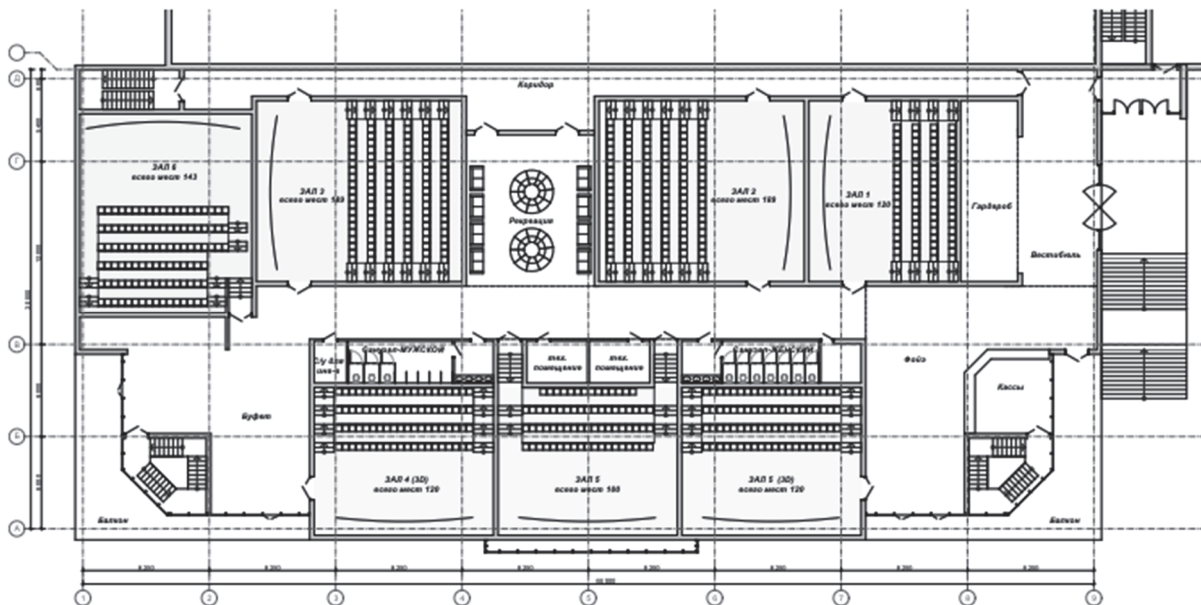

Рис. 7. План другого поверху кінотеатру у складі торговельно-розважального центру «Євразія-4» (проектна пропозиція №3)

Кінотеатр має головний вхід з площі перед торговельно-розважальним центром та додаткові два входи з автостоянки, що розміщена на першому поверсі. Вестибюльна група представлена гардеробом, до фойє примикає касове приміщення. У кінотеатрі також передбачено 7 глядацьких залів, 2 з яких – 3D. Кінотеатр має просту планувальну структуру, композиційною основою якого є вісь коридору між фойє та буфетом. З кожного кінозалу передбачено по два евакуаційні виходи до приміщення фойє.

Образне вирішення будівлі кінотеатру виконане на основі поєднання трьох композиційних частин – центральної (головної) та двох бокових - виконаних з фасадних геометричних комбінаторних засклених систем (рис.8). Дане рішення побудоване на основі симетрії та виділяє головне композиційне ядро – блок основних функціональних приміщень (глядацьких залів).

Рис. 8. Загальний вигляд об'єкта (проектна пропозиція №3).

Наведені приклади варіантів кінотеатру в м.Астана звичайно не претендують на рівень завершених проектних рішень, вони були відпрацьовані на стадії ескізного проектування. В ході перемовин із представниками замовника для подальшого відпрацювання був вибраний перший варіант.

ВИСНОВКИ. Загалом на сьогодні можна вказати на існування певних тенденцій у процесі формування кінотеатрів у структурі торговельно-розважальних комплексів, які не лише виявлені в ході проведеного аналізу, а і враховані фахівцями ТОВ «Група компаній СП» в ході варіантного проектування такого роду об'єкта в м.Астана.

Така споруда – як кінотеатр – на сьогодні має попит серед населення та відповідно залишається актуальною для потенційного замовника як об'єкт масового відвідування, в т.ч. як складової частини великих торговельно-розважальних комплексів.

Кінотеатр як один з видів громадського середовища знаходиться у фазі активного розвитку та вдосконалення завдяки використанню сучасного високотехнологічного обладнання.

Окремо слід виділити тенденцію у розвитку кінотеатрів, яка полягає у створенні невеликих тематичних залів місткістю 50 – 100 місць, що розширює можливості емоційного та фізичного сприйняття сюжету кінокартини завдяки активному використанню сучасного обладнання 3D– 5D атракціонів.

Зовнішній вигляд будівлі кінотеатру має розроблятися із врахуванням сучасних технологічних та стилістичних тенденцій в архітектурі, а також враховувати умови існуючого середовища (природно-кліматичні, містобудівні), рівень розвитку місцевої будівельної індустрії (на розгляд замовника) та спиратися на наявні фінансові ресурси.

Література:

1. Архитектура кинотеатров / [Щербаков В.В., Быков В.Е., Белилин Г.К., Хазанов Д.Б.]. – М.: Гос-ое изд-во литературы по строительству и архитектуре, 1955. – 166 с. – (НИИ архитектуры общественных и промышленных сооружений).
2. Боде П. Современные кинотеатры / Боде П., Брундиг Э., Милте К.; пер с нем. И.Л. Черня и М.В. Леонене. – М.: Изд-во литературы по строительству, 1964. – 112 с.
3. Калинин В.А. Проектирование залов кинотеатров с учетом движения людских потоков: автореф. дис. на соискание уч. степени к.техн.наук : спец. Другие специальности / В.А. Калинин – М. МИСИ, 1966. – 26 с. URL: <http://www.dissercat.com/content/proektirovanie-zalov-kinoteatrov-s-uchetom-dvizheniya-lyudskikh-potokov>) (дата звернення: 5.12.2016).
4. Нойферт Э. Строительное проектирование / Э. Нойферт. – М.: Стройиздат, 1991. – 392 с.
5. Хомяков А.И. Модернизация зданий и сети кинотеатров: автореф. дис. на соискание уч. степени к.арх. : спец. 18.00.02 «Архитектура зданий и сооружений» / А.И. Хомяков. – М., 1990. – 26 с.
6. Савченко М.Р. Зал и зрелище. Условия видимости: Кинозалы, театральные, концертные, спортивные залы и арены. Функциональная форма. Критерий комфортности / М.Р.Савченко. – М.: Изд-во ЛКИ, 2007. – 200 с.
7. Ковпак О. Еволюційний шлях кінотеатрів / О. Ковпак, Л. Шевченко //Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті: зб.наук.праць. – 2013. – Вип. 2. – С. 165-171.
8. Бородченко Н.В. Передумови розвитку постмодернізму в створенні внутрішнього простору видовищних споруд (кінотеатрів та театральних)

- концертних залів) / Н.В. Бородченко // Dynamics of human intelligence evolution, moral and aesthetic world perception and artistic creation: XIIIth International Scientific and Practical Conference, November 10 – November 14, 2011: materials digest of the Conference. – Kiev, London, 2011. – P. 6-9.
9. Романюк І.В. Особливості експлуатації як основа проектування сучасних кінотеатрів. URL: <http://nauka.zinet.info/37/romanyuk.php> (дата звернення: 5.12.2016).
 10. Проектирование кинотеатров. Науково-дослідний та проектно-інвестиційний центр будівельних конструкцій. URL: <http://www.ndpi.kiev.ua/pages/2433> (дата звернення: 5.12.2016).
 11. Закон Республіки Казахстан від 16 липня 2001 року № 242-ІІ «Об архитектурной, градостроительной и строительной деятельности в Республике Казахстан (с изменениями и дополнениями по состоянию на 28.10.2015 г.). URL: http://www.госэкспертиза.kz/sites/gosexpertiza/files/z-n_rk_ob_arhitektur_gradostroit_i_stroit_deyat_no242-ii_ot_16.07.2001_g._s_izm_ot_28.10.2015g.pdf (дата звернення: 5.12.2016).
 12. ТРЦ "Евразия". О компании URL: <http://evraziya.kz/about/> (дата звернення: 5.12.2016).
 13. Торговый центр "Евразия" URL: <http://ru.esosedi.org/KZ/AST/688881/torgovyy-tsentr-evraziya/> (дата звернення: 5.12.2016).
 14. Торговый центр "Евразия3" г. Астана URL: <http://ctcholding.kz/proekty/torgovyy-tsentr-evraziya3-g-astana> (дата звернення: 5.12.2016).
 15. Особенности проектирования кинотеатров в торговых центрах. URL: <http://mastercenter.net/articles/osobennosti-proektirovaniya-kinoteatrov-v-torgovyh-centrah> (дата звернення: 5.12.2016).

Аннотация.

В работе приводится краткий анализ теоретических основ и опыта проектирования кинотеатров в структуре торгово-развлекательного комплекса (на примере г.Астана).

Ключевые слова: кинотеатры, торгово-развлекательные комплексы, теоретические основы, опыт проектирования.

Annotation.

The paper provides a brief analysis of the theoretical foundations and experience theater design in the structure of retail and entertainment complex (in Astana example).

Keywords: movie theaters, shopping malls, theoretical foundations, design experience.